

Operationeel model en openstellingsuren Eindhoven Airport

**Jaap de Wit
Rogier Lieshout**

Juni, 2009

www.seo.nl - secretariaat@seo.nl - +31 20 525 1630

seo economisch onderzoek

Uitgangspunten

- **Kabinet:**
 - **Stelsel van samenwerkende luchthavens ten behoeve van het internationale verbindingennetwerk**
 - **Luchthavenontwikkeling koppelen aan nationale ruimtelijke doelen en de Ruimtelijk Economische Visie van de regio**
- **Eindhoven Airport:**
 - **Aansluiten bij de Ruimtelijk Economische Visie van de regio door invulling te geven aan de mobiliteitsbehoefte en verbetering van de internationale bereikbaarheid van de regio door nieuwe luchtverbindingen.**
- **Regio:**
 - **Bereidheid om na te gaan hoe en onder welke voorwaarden de luchthaven de kracht van de regio kan versterken**
 - **Luchthavenontwikkeling koppelen aan Ruimtelijk Economische Visie van de regio**

Kanttekeningen bij het potentieel voor internationale bereikbaarheid regio

Identificatie 26 potentiële nieuwe bestemmingen door Ecorys en ASM

- Het gaat doorgaans om nieuwe bestemmingen waarvoor een vraagpotentieel uit een ruimer verzorgingsgebied nodig is om een dagelijkse frequentie te kunnen onderhouden.
- Daarvoor heb je LCCs nodig. Die zijn in staat met lage prijzen reizigers uit grote verzorgingsgebieden aan te trekken.
- De catchment areas van omliggende luchthavens overlappen elkaar voor gemeenschappelijke bestemmingen.
- Het maakt voor belangrijk deel van de leisure reizigers weinig meer uit of ze naar Nice gaan vanaf Weeze, Eindhoven, Brussel, Charleroi, Rotterdam, Schiphol of Maastricht, als het maar heel goedkoop is

LCC maakt twee soorten luchthavenkeuzes

- **A. Een LCC kiest in Europa een aantal locaties om zijn vliegtuigen te stationeren. Die locaties moeten enerzijds aan operationele eisen voldoen voor een uit kosten oogpunt optimale utilisatie van personeel en materieel. Anderzijds moeten ze voldoende marktpotentieel kunnen aanzuigen uit het achterland om het vereiste bestemmingenpakket te kunnen bedienen.**
- **B. Een LCC kiest andere bestemmingen die hij vanaf zijn bases bedient op basis van het specifieke marktpotentieel van een bestemmingsluchthaven en de concurrentie van omringende luchthavens aldaar. (DNA-test easyJet)**
- **EIN valt momenteel in de categorie B en zal in die categorie wellicht in de toekomst ook lijnverbindingen krijgen met andere LCC-bases, voor zover de concurrentie op omringende luchthavens dat toelaat.**

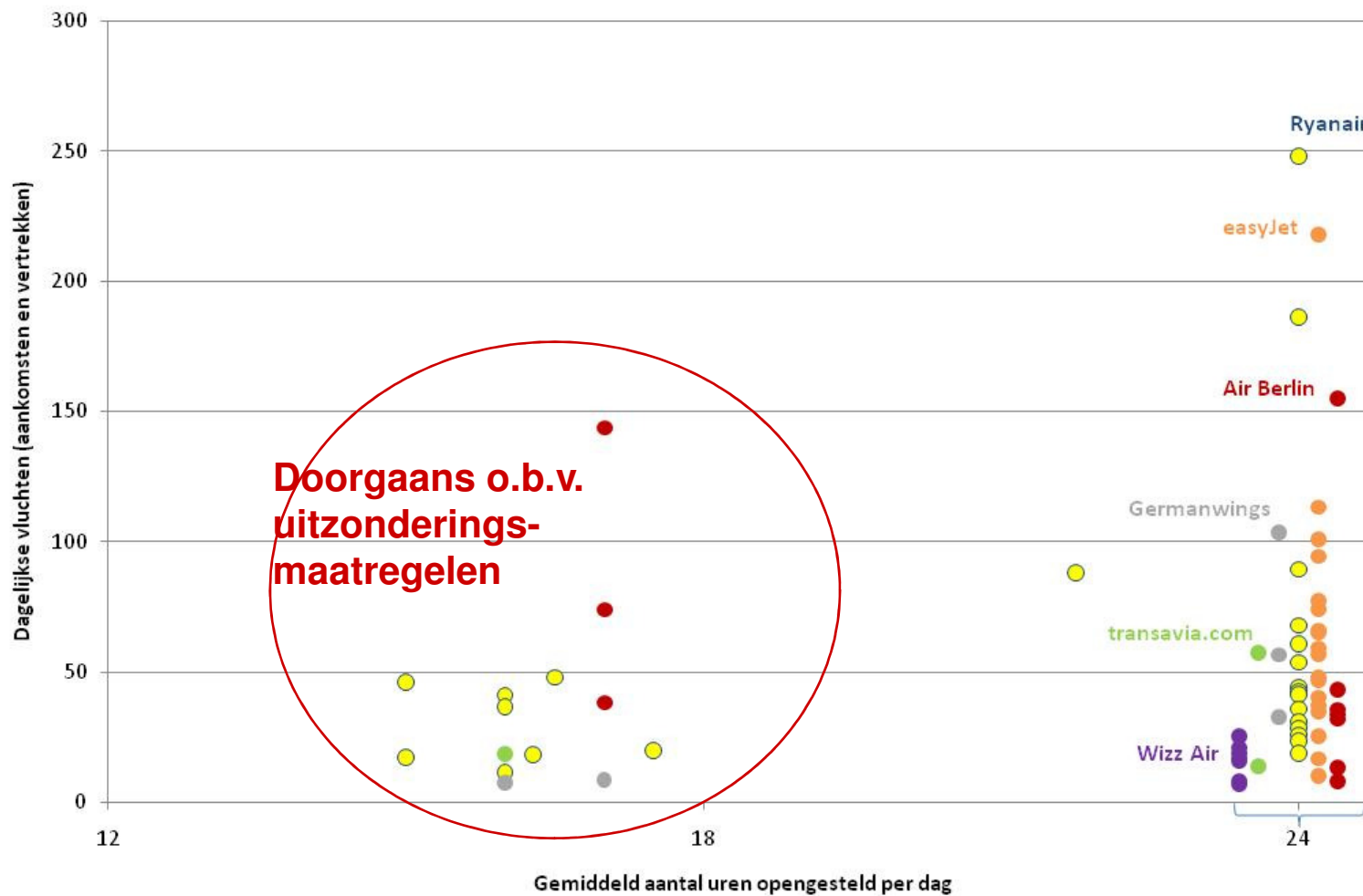
Kenmerken LCC-netwerken

- LCC netwerken zijn weliswaar point-to-point verbindingen maar geen kris-kras netwerken; ook LCC-netwerken zijn om operationele redenen sternetten
- Bijna 100% van de LCC-vluchten betreft dan ook vluchten van en/of naar een operationele basis
- Uitzonderingen zijn sporadisch:
 - W-vluchten (Genève-Brussel-Nice-Brussel-Genève)
 - Counter rotating triangles (Eelde-Eindhoven-Malaga, Malaga-Eelde-Eindhoven)

Voorlopige conclusie EIN

- Zonder een thuisbasis van een LCC is momenteel de helft van het aantal potentiële nieuwe bestemmingen op EIN niet te realiseren.
- Wil EIN een robuuste ontwikkeling van het beoogde bestemmingenpakket realiseren dan is tenminste een home based LCC nodig.
- Doorgaan op basis van de huidige condities maakt de kans op een netwerkontwikkeling die aansluit bij de Ruimtelijk Economische visie klein.
- EIN kan zijn ontwikkelingskansen aan omringende luchthavens kwijt raken (de lessen van Maastricht, de ontwikkeling van Lelystad en Weeze)

Keuze voor een LCC thuisbasis heeft consequenties voor de openstellingstijden

Keuzes aan de regio

- **M.b.t. een operationele basis op Eindhoven airport:**
 - **Keuze 1: hoeveel gestationeerde vliegtuigen zijn maximaal acceptabel voor de regio en minimaal voor de betrokken LCC? 3? 4? 5? Dat aantal correspondeert met het aantal vroege vertrekken en late aankomsten**
 - **Keuze 2: eisen te stellen aan de geluidskarakteristieken van de te stationeren vliegtuigen**
 - **Keuze 3: openstellingsregime: bijv. 0800-2200 met een uur aan de dagranden voor de home based toestellen (zie Stockholm Skvasta en Charleroi)**
- **M.b.t. tot oudere lawaaiige vliegtuigen:**
 - **Rigoureuze ontmoediging door geluidstoelagen op de landingsgelden op basis van geluidskarakteristieken vliegtuigen**
- **M.b.t. netwerkkwaliteit in relatie tot ruimtelijk-economische visie:**
 - **In welke mate mogen pure leisure en vakantiecharterbestemmingen de geluidsruimte opeten en in welke mate zijn die nodig voor een sluitende luchthavenexploitatie**

In de bijlage: verkenning karakteristieken van operationele bases in Europa

- **Bases van de volgende LCC's met potentieel en een (latente) interesse in het openen van lijndiensten vanaf Eindhoven als thuisbasis:**
 - Ryanair
 - easyJet
 - Wizz Air
 - GermanWings
 - Air Berlin
 - transavia.com
- **Wat zijn de openingsregimes en hoe worden die benut?**
- **Wat is de omvang van de gestationeerde vloot?**
- **Hoeveel slagen worden er gemiddeld per dag per vliegtuig gemaakt?**

Dank voor uw aandacht!

(Ik neem aan dat u nog vragen hebt)

Ryanair (1)

Basis		Vluchten per dag ^A	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Stansted UK	STN	248	9%	31	voor 2002	24 uur	6:05	23:55
Dublin Ireland	DUB	186	9%	21	voor 2002	24 uur	6:00	23:55
Milan Italy	BGY	89	20%	7	2002	24 uur	6:25	23:10
Gerona Spain	GRO	88	32%	9	2002	06:30-24:00 (winter) 24 uur (zomer)	6:20	23:50
Hahn Germany	HHN	68	29%	8	voor 2002	24 uur ^B	6:25	23:55
Ciampino Italy	CIA	61	24%	5	2002	24 uur	6:15	23:25
Madrid Spain	MAD	54	26%	5	2006	24 uur	6:20	23:55
Charleroi Belgium	CRL	48	11%	5	voor 2002	06:30-23:00 ^C	6:30	22:59
Stockholm Sweden	NYO	46	31%	6	voor 2002	07:00-22:00 ^D	6:30	23:20

^A Totaal van aankomsten en vertrekken. Alle data gebaseerd op OAG. Openstellingsuren van: AIP, websites.

^B Vanaf chapter 3. Chapter 2 alleen tussen 06:00-22:00.

^C Base carriers kunnen bij vertraging later terugkeren.

^D Uitzonderingen mogelijk op afspraak. Ryanair heeft blijkaar langere openingstijden bedongen.

Ryanair (2)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Liverpool UK	LPL	44	33%	5	voor 2002	24 uur	6:00	23:45
Glasgow Scotland	PIK	43	6%	5	voor 2002	24 uur	6:20	23:30
East Midlands UK	EMA	41	37%	6	2004	24 uur ^E	6:00	23:20
Shannon Ireland	SNN	41	18%	6	voor 2002	24 uur	6:00	23:50
Weeze Germany	NRN	41	39%	6	2003	05:00-24:00 ^F	6:00	23:40
Pisa Italy	PSA	37	24%	4	voor 2002	06:30-22:30	6:20	23:55
Birmingham UK	BHX	36	13%	4	voor 2002	24 uur ^G	6:00	23:55
Alicante Spain	ALC	31	7%	3	2007	24 uur	6:00	0:55
Luton UK	LTN	29	14%	4	voor 2002	24 uur ^H	6:00	23:40

^E Minder dan chapter 3 mag 's nachts niet vliegen.

^F Wordt veranderd in 06:00-23:00 (opstijgen) en 06:00-23:30 (landen) een uitloop van een half uur bij vertraging.

^G Bepaalde types niet 's nachts.

^H Minder dan chapter 3 mag 's nachts niet vliegen.

Ryanair (3)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Edinburgh Scotland	EDI	26	11%	2	voor 2002	24 uur	6:00	23:45
Bristol UK	BRS	24	20%	2	voor 2002	24 uur ¹	6:00	23:55
Bremen Germany	BRE	20	-3%	3	2007	06:00-23:30	6:00	22:50
Cork Ireland	ORK	19	16%	1	voor 2002	24 uur	7:40	21:40
Marseille France	MRS	19	2%	3	2006	24 uur	6:20	23:15
Reus Spain	REU	18	13%	2	2003	06:00-21:00 (ma, do, vr, za, zo); 06:00-24:00 (di); 00:00-21:00 (wo)	6:30	23:45
Belfast N.Ireland	BHD	17	-1%	1	2007	06:30-21:30 (winter) 05:30-20:30 (zomer)	6:30	21:25
Bournemouth UK	BOH	17	24%	1	voor 2002	06:30-21:30 (winter) 05:30-20:30 (zomer)	6:30	23:40
Kerry Ireland	KIR	11	20%	2	voor 2002	07:00-23:00	6:30	22:05
Totaal		1.403		157				

¹ Tussen 23:00-07:00 alleen na toestemming.

Ryanair (4)

- **Bijna alle bases worden benut tussen 06:00-24:00.**
- **Er zijn echter uitzonderingen. Van de belangrijkste bases kent bijvoorbeeld Charleroi beperkte openingstijden (06:30-23:00).**
- **Valencia (VLC) en Fuerteventura (FUE) als basis opgeheven. Dit had niets te maken met openingstijden.**
- **Ryanair heeft gedreigd Weeze (NRN) te sluiten, nadat een rechtbank had aangestuurd op een sluitingstijd van 22:00 (was 23:00). De districtsoverheid wist dit te voorkomen.**
- **Groot aantal retourvluchten per vliegtuig (4,5).**

transavia.com (1)

Basis		Vluchten per dag ^A	Groei per jaar	toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Amsterdam Netherlands	AMS	57	5%	12	voor 2002	24 uur	5:00	3:25
Rotterdam Netherlands	RTM	19	14%	3	voor 2002	07:00-23:00 ^B	7:00	22:55
Copenhagen(Intl) Denmark	CPH	14	-18% ^C	3	2004	24 uur	6:45	23:50
Totaal		89		18				

^A Alleen geregeld verkeer.

^B Bij vertragingen tot 24:00.

^C In 2009 weer sterke groei.

transavia.com (2)

- **Exploiteert slechts één echte LCC basis tussen 06:00 en 24:00 op Kastrup waarbij het gat dat Sterling heeft laten vallen wordt opgevuld**
- **Beperkt aantal retourvluchten per toestel (2,5), vanwege het grote aantal relatief ver weg gelegen bestemmingen dat bediend wordt.**
- **transavia.com zal de meeste bestemmingen in Midden- en Noord-Europa ex EIN niet bedienen om indirecte concurrentie met KLM te vermijden**
- **transavia.com maakt maximaal gebruik van de beperkte openingstijden van Rotterdam Airport voor hybride operaties (charter en Low cost).**

Wizz Air (1)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Katowice Poland	KTW	25	18%	4	2004	24 uur ^A	6:00	0:50
Budapest Hungary	BUD	21	4%	3	2004	24 uur	5:30	23:55
Warsaw Poland	WAW	19	18%	3	2004	24 uur	6:00	23:00
Bucharest Romania	BBU	17	29%	3	2007	24 uur	5:50	2:55
Gdansk Poland	GDN	16	46%	2	2004	24 uur	6:00	1:45
Sofia Bulgaria	SOF	8	58%	2	2005	24 uur	6:00	2:55
Poznan Poland	POZ	7	60%	1	2005	24 uur	6:10	3:10
Cluj Romania	CLJ	7	18%	1	2008	24 uur	6:20	1:40
Timisoara Romania	TSR	7	-- ^B	1	2008	24 uur	6:40	2:50
Totaal		127		20				

^A Buiten 06:00-22:00 alleen bepaalde types na toestemming.

^B Geen groei berekend, pas in 2008 als basis in gebruik genomen.

Wizz Air (2)

- **Wizz Air maakt alleen gebruik van luchthavens met continue openstelling.**
- **De maatschappij maakt hier ook gebruik van gedurende de nacht.**
- **Ten opzichte van andere LCC's is het aantal retourvluchten per toestel toch beperkt (3,2).**

GermanWings

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Cologne Germany	CGN	104	9%	14	2002	24 uur	4:35	1:35
Stuttgart Germany	STR	57	24%	6	2003	24 uur	5:50	23:20
Berlin (Schoenefeld) Germany	SXF	33	31%	3	2003	24 uur ^A	2:40	22:40
Hamburg Germany	HAM	9	11%	1	2004	06:00-23:00	6:40	22:15
Dortmund Germany	DTM	7	-21%	1	2007	06:00-22:00	6:20	21:55
Totaal		209		25				

^A Vanaf chapter 3. Chapter 2 alleen tussen 06:00-24:00.

- **Belangrijkste bases van Germanwings zijn continu open.**
- **De maatschappij maakt hier ook gebruik van de vroege ochtenduren.**
- **Groot aantal retourvluchten per vliegtuig (4,2).**

easyJet (1)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Gatwick UK	LGW	218	53%	19	voor 2002	24 uur	5:40	3:15
Luton UK	LTN	113	3%	12	voor 2002	24 uur ^A	5:35	2:55
Milan Italy	MLA	101	47%	13	2005	24 uur	6:20	23:30
Stansted UK	STN	94	3%	12	2003	24 uur	6:00	2:55
Geneva Switzerland	GVA	77	15%	8	voor 2002	24 uur ^B	6:20	22:50
Bristol UK	BRS	74	8%	10	2003	24 uur ^C	6:10	1:15
Berlin (Schoenefeld) Germany	SXF	66	7%	9	2004	24 uur ^D	6:25	23:45
Belfast N.Ireland	BFS	66	15%	6	voor 2002	24 uur	6:15	0:30
Paris (Charles De Gaulle) France	CDG	65	14%	5	2002	24 uur	6:30	23:30
Liverpool UK	LPL	59	4%	9	voor 2002	24 uur	6:00	2:45

^A Vanaf chapter 3. Chapter 2 niet 's nachts.

^B Tussen 22:00-06:00 vooraf toestemming vragen.

^C Tussen 23:00-07:00 vooraf toestemming vragen.

^D Vanaf chapter 3. Chapter 2 alleen tussen 06:00-24:00.

easyJet (2)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Madrid Spain	MAD	57	33%	6	voor 2002	24 uur	6:25	2:05
Edinburgh Scotland	EDI	48	19%	4	voor 2002	24 uur	6:25	0:40
Paris (Orly) France	ORY	47	16%	5	2002	24 uur	6:25	22:35
Glasgow Scotland	GLA	40	14%	4	voor 2002	24 uur ^E	6:10	0:25
Newcastle UK	NCL	37	0%	7	2003	24 uur	6:00	2:45
Basel Switzerland	BSL	35	15%	4	2004	24 uur	6:20	5:30
Lyon France	LYS	25	46%	2	2003	24 uur	6:50	1:20
East Midlands UK	EMA	17	0%	3	2002	24 uur ^F	6:00	1:35
Manchester UK	MAN	10	13%	2	2008	24 uur ^G	6:30	0:50
Totaal		1.249		140				

^E Vanaf chapter 3 (na toestemming). Chapter 2 alleen tussen 06:00-23:30.

^F Vanaf chapter 3. Chapter 2 niet 's nachts.

^G Tussen 23:00-07:00 alleen bepaalde types.

easyJet (3)

- **easyJet maakt alleen gebruik van bases met continue openstelling.**
- **De maatschappij maakt op de meeste bases ook gebruik van de nachtelijke uren.**
- **Op alle bases vertrekken de eerste vliegtuigen voor 07:00.**
- **Dortmund (DTM) als basis gesloten vanwege beperkte openingstijden (06:00-22:00):**

“Dortmund Airport has the most stringent operating hours of any easyJet crew base, which significantly hampers aircraft utilisation, eroding easyJet's competitiveness in Dortmund. As a result, easyJet has just three aircraft based at Dortmund which, in the context of today's oil price, is insufficient to provide the economies of scale and crewing efficiency necessary to support a low-cost operation”.

- **Groot aantal retourvluchten per vliegtuig (4,5).**

Air Berlin (1)

Basis		Vluchten per dag	Groei per jaar	Toestellen gestation.	In gebruik sinds	Openstelling	In gebruik tussen	
Dusseldorf Germany	DUS	155	42%	17	voor 2002	24 uur	5:50	22:55
Berlin (Tegel) Germany	TXL	144	36%	15	voor 2002	06:00-23:00 ^A	6:00	22:55
Hamburg Germany	HAM	74	33%	8	voor 2002	06:00-23:00	6:00	22:50
Nuremberg Germany	NUE	43	14%	6	voor 2002	24 uur	3:40	1:00
Zurich Switzerland	ZRH	38	13%	4	2003	06:00-23:00	6:20	22:55
Cologne Germany	CGN	36	19%	4	voor 2002	24 uur	3:30	1:40
Vienna Austria	VIE	34	85%	2	voor 2002	24 uur	6:10	22:15
Hanover Germany	HAI	32	19%	4	voor 2002	24 uur	4:30	0:55
Dresden Germany	DRS	13	19%	2	voor 2002	24 uur	5:30	23:25
Leipzig/Halle Germany	LEJ	8	5%	2	voor 2002	24 uur	5:30	23:20
Totaal		577		64				

^A Uur uitloop mogelijk bij vertragingen

Air Berlin (2)

- De drie belangrijkste bases van Air Berlin worden alleen gebruikt tussen 06:00-23:00.
- Enkele minder belangrijke bases worden wel tijdens de nacht gebruikt (vermoedelijk vakantievluchten).
- Op alle bases vertrekken de eerste vliegtuigen voor 07:00.
- Air Berlin heeft sinds 2003 geen bases meer geopend.
- Groot aantal retourvluchten per vliegtuig (4,5).